

14.ภาษาศาสตร์สารคดีกับการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย:

กรณีศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำ

ผู้แต่ง : จันทิมา อังคพณิชกิจ

สาขาวิชา : ภาษาศาสตร์

ปีที่สร้างผลงาน : 2557

บทคัดย่อ

ภาษาศาสตร์สารคดีเป็นสาขาย่อยหนึ่งของภาษาศาสตร์ เป็นแนวทางเชิง สหวิทยาการในการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมที่ตระหนักถึงความร่วมมือกับชุมชนโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยและชุมชนภาษาที่อยู่ใน ภาวะใกล้สูญ (Himmelmann, 2006) แนวทางนี้เน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามและพยายามที่จะ เชื่อมโยงระหว่างภาษาศาสตร์เชิงพรรณนากับสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ วิธีปฏิบัติของแนวทางนี้เรียกว่า กิจกรรมสารคดี (documentary activity) ส่วนผลผลิตที่ได้ เรียกว่า การจัดการข้อมูลตัวบท (language documentation)

บทความนี้เป็นบทความมาจากงานวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำ เสนอแนวคิดภาษาศาสตร์สารคดี และ ให้ข้อเสนอแนะวิธีการศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงชาติพันธุ์วรรณนา ในการศึกษาภาษา และวัฒนธรรมที่ใช้ในการสร้างและดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ โดยเลือกชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำเป็น กรณีศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงชาติพันธุ์วรรณนาและข้อมูลทางภาษาได้มาจากการศึกษา ภาคสนามในชุมชนชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำ 3 ชุมชนในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ชุมชนบ้านไผ่หูช้าง ชุมชนบ้านหัวถนนและชุมชนบ้านเกาะแรตพัฒนา ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2554 ผล การศึกษาเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าคนไทยโซ่ง/ไทดำมีความพยายามที่จะสืบสานอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของตน ไม่ว่าจะเป็นภาษาหรือเครื่องมือทางวัฒนธรรมภายใต้นโยบายการพัฒนาด้านการ ท่องเที่ยวและการธำรงรักษาภาษา อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำของคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ กำลังถูกท้าทาย บทความนี้ยังชี้ให้เห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำในประเทศ ไทยกำลังปรับเปลี่ยน ปะปน และหลากหลายมากกว่าที่จะเป็นเอกภาพ ภาษาที่ใช้และวิถีชีวิตที่ดำเนิน ไป มีลักษณะของการแข่งขันและต่อรองเพื่อนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทยโซ่ง/ไทดำในคน รุ่นใหม่ที่ต่างไปจากเดิม การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์สารคดีด้วยวิธีการทางชาติพันธุ์วรรณนาจะเป็น หนทางหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ดี

คำสำคัญ : ภาษาศาสตร์สารคดีกับการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย

*****